

برخی از ویژگی‌های ارقام پنبه معرفی شده در ایران

Some of introduced cotton varieties characteristics in IRAN

سجاد طلایی

Talaei.s@arc-ordc.ir

کارشناس ارشد اصلاح نباتات، مرکز تحقیقات کاربردی و تولید بذر، شرکت توسعه کشت دانه‌های روغنی

پنبه گیاهی استراتژیک و صنعتی است که در خانواده پنیروکان قرار دارد و تاکنون منشاء جنس آن (*Gossypium*) مشخص نشده است. این گیاه در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری کشت می‌شود. در بین کشورهای تولید کننده این گیاه، استرالیا بیشترین عملکرد در واحد سطح، هندوستان بیشترین میزان سطح زیر کشت و آمریکا بیشترین تولید را دارد. مشخصات کلی برخی از ارقام پنبه که در ایران سابقه کشت و کار دارند در این مطلب ارائه شده است.

نام رقم	سال معرفی	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	ویژگی	مناطق قابل کشت
ساحل	۱۳۴۸	۲۲۰۳	دارای قوزه درشت، متحمل به بیماری ورتیسیلیومی، حساس به کم آبی، نامناسب برای برداشت مکانیزه	گلستان و مازندران
ورامین	۱۳۴۶	۲۸۰۰	پر بار، حساس به بیماری ورتیسیلیومی، حساس به تنش‌های شوری و خشکی، نامناسب برای برداشت مکانیزه	تهران، خراسان، اردبیل و نواحی مرکزی
بختگان	۱۳۶۶	۲۳۷۰	متحمل به بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی، دارای قوزه درشت، نامناسب برای برداشت مکانیزه	فارس
مهر	۱۳۷۴	۲۸۰۰	زودرس، حساس به بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی، مقاومت نسبی به آفات مکنده	اردبیل
سپید	۱۳۸۶	۵۲۰۰	عملکرد بالا، متوسط رس، متحمل به خشکی و شوری	گلستان، مازندران و فارس
خرداد	۱۳۸۶	۴۸۰۰	زودرس، تحمل نسبی به بیماری پژمردگی، امکان برداشت مکانیزه، تحمل نسبی به شوری	خراسان، نواحی مرکزی ایران، اردبیل و فارس
گلستان	۱۳۸۸	۵۳۰۰	پرمحصول و زودرس، متحمل به تنش شوری و خشکی، مناسب کشت دوم، امکان برداشت مکانیزه	گلستان، خراسان شمالی، اردبیل فارس، ورامین و مناطق مرکزی
ارمغان	۱۳۸۸	۵۰۰۰	پرمحصول و زودرس، متحمل به تنش شوری و خشکی، مناسب کشت دوم، امکان برداشت مکانیزه	گلستان، خراسان شمالی، اردبیل و برخی از مناطق مرکزی
پاک	۱۳۴۶	-	بدون گسیول، نسبتاً مقاوم به خوابیدگی و شوری	استانهای مرکزی
دکتر عمومی	۱۳۵۹	۸۲۰	گونه باربارانس، دارای الیاف ظریف و بلند، نسبتاً متحمل به شوری و مقاوم به بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی	چیرفت
اولتان	۱۳۶۵	-	زودرس، فرم بوته بسته و مناسب برداشت مکانیزه	اردبیل و خراسان شمالی

نام رقم	سال معرفی	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	ویژگی	مناطق قابل کشت
سپند	۱۳۷۴		مقاوم به خوابیدگی، شوری و ریزش، حساس به بیماری بوته میری، طول الیاف بلند	ورامین و نواحی مرکزی
شایان	۱۳۹۴	۶۸۰۰	زودرس، عملکرد بالا و پایداری و سازگاری مناسب	فارس، اصفهان، مناطق مرکزی، اردبیل، گلستان و مناطق خشک
کاشمر	۱۳۹۳	۷۰۰۰	نسبتاً متحمل به شوری، متحمل به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی امکان برداشت مکانیزه، دارای کیفیت الیاف بسیار عالی	مناطق معتدل و نسبتاً مرطوب
خورشید	۱۳۹۳	۸۰۰۰	متحمل به شوری، نسبتاً حساس به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی مناسب برداشت مکانیزه، کیفیت الیاف مناسب	مناطق خشک و نیمه خشک
لطیف	۱۳۹۳	۶۰۰۰	دارای عملکرد خوب و کیفیت الیاف مطلوب	گلستان، خراسان رضوی، ورامین استان‌های مرکزی، فارس
ساجدی	۱۳۹۴	۷۰۰۰	پرمحصول، بسیار زودرس، تیپ نیمه بسته، مناسب برداشت مکانیزه	تمام مناطق پنبه کاری کشور
ترمز-۱۴		۷۲۰	نسبتاً زودرس، نسبتاً پاکوتاه، روز خنثی	استان هرمزگان منطقه حاجی آباد و جیرفت کرمان
باربادنز ۵۵۹۵ و ۱۵۱۸		۷۰۰	دارای الیاف ظریف، دیررس، قوزه دهی بالا	استان هرمزگان منطقه حاجی آباد و جیرفت کرمان

منابع

امیدی، ا. اوراضی زاده، م. بضایی، ا. روشنی، ق. طالقانی، د. علی نیا، ف. گلکاری، ص. قنبری، ع. محمودی، م. مقدم، ع. نجفیان، گک (۱۳۹۵) ارقام زراعی (گذشته و آینده). سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج جهاد کشاورزی. ۶۶۶ص.

محسنیان، س. ن. قاسمی بزدی، ک. داداشی، م. (۱۳۹۵) ارزیابی همبستگی بین خصوصیات مورفولوژیکی در ارقام مختلف دو گونه تتراپلوئید پنبه، پژوهش های پنبه ایران، (۴)، ۶۲-۴۵.

مکاتبات شخصی، دکتر محسن فتحی، عضو هیات علمی موسسه تحقیقات پنبه کشور. دی ماه ۱۳۹۶.